

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0403/2008

14.10.2008

RAPORT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule Euroopa Liidu ja Austraalia vahelise lepingu, mis käsitleb lennuettevõtjate poolt Euroopa Liidust pärineva broneeringuinfo töötlemist ja edastamist Austraalia Tolliametile, sõlmimise kohta
(2008/2187(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Sophia in 't Veld

SISUKORD

lehekülg

ETTEPANEK VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUS NÕUKOGULE...3	
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....8	

ETTEPANEK VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUS NÕUKOGULE

Euroopa Liidu ja Austraalia vahelise lepingu, mis käsitleb lennuettevõtjate poolt Euroopa Liidust pärineva broneeringuinfo töötlemist ja edastamist Austraalia Tolliametile, sõlmimise kohta (2008/2187(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Sophia in't Veldi ALDE fraktsiooni nimel tehtud ettepanekut võtta vastu soovitus nõukogule Euroopa Liidu ja Austraalia vahelise lepingu, mis käsitleb lennuettevõtjate poolt Euroopa Liidust pärineva broneeringuinfo töötlemist ja edastamist Austraalia Tolliametile, sõlmimise kohta (B6-0383/2008);
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 2, 6, 24, 29 ja 38, mis on Euroopa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala ning kriminaalasjades tehtava politsei- ja justiitskoostöö osas kolmandate riikide ja organisatsioonidega peetavate rahvusvaheliste läbirääkimiste õiguslik alus;
- võttes arvesse nõukogu 30. juuni 2008. aasta otsust 2008/651/ÜVJP/JSK Euroopa Liidu ja Austraalia vahelise lepingu (mis käsitleb lennuettevõtjate poolt Euroopa Liidust pärineva broneeringuinfo töötlemist ja edastamist Austraalia Tolliametile)¹ Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta ning lepingut ennast;
- võttes arvesse asjaolu, et vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 25 on Euroopa Liidu ja Austraalia vaheline leping praegu ajutiselt siduv ainult nendele liikmesriikidele, kes ei teatanud, et nad peavad järgima oma põhiseadusest tulenevate menetluste nõudeid, nagu seda tegid Belgia, Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Iirimaa, Läti, Malta, Holland, Ungari, Poola ja Soome²;
- võttes arvesse asjaolu, et õigusliku aluse tõttu, mille põhjal on tehtud eelnimetatud nõukogu otsus lepingu allkirjastamiseks, nimelt Euroopa Liidu lepingu artiklite 38 ja 24 (millest viimane osutab välissuhetele) tõttu peab eesistujariik ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhivalikute küsimustes konsulteerima parlamendiga;
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone ja soovitusi broneeringuinfo kohta³;

¹ ELT L 213, 8.8.2008, lk 47.

² Mõned liikmesriigid võtsid vastu eriavaldused, mis avaldati nõukogu protokollis ja on kättesaadavad järgmisel aadressil: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/et/08/st06/st06621.et07.pdf>.

³ Parlamendi 13. märtsi 2003 resolutsioon isikuandmete üleandmise kohta lennufirmade poolt transatlantiliste lendude puhul (ELT C 61 E, 10.3.2004, lk 381), 9. oktoobri 2003 resolutsioon isikuandmete üleandmise kohta lennufirmade poolt transatlantiliste lendude puhul: läbirääkimiste seis Ameerika Ühendriikidega (ELT C 81 E, 31.3.2004, lk 105), 31. märtsi 2004. aasta resolutsioon komisjoni otsuse ettepaneku kohta Ameerika Ühendriikide tolli- ja piirivalveametile üle antavates reisijate nimekirjades sisalduvate isikuandmete kaitse piisava taseme kohta (ELT C 103 E, 29.4.2004, lk 665), parlamendi 7. septembri 2006. aasta soovitus nõukogule seoses läbirääkimistega Ameerika Ühendriikidega sõlmitava lepingu osas reisijate registrite kasutamise kohta terrorismi ja rahvusvahelise kuritegevuse, sealhulgas organiseeritud kuritegevuse vältimisel ja tõkestamisel (ELT

- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 8 lõiget 2 ning nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/82/EÜ (veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid)¹ artikli 3 lõiget 2 ja artikli 6 lõiget 1;
- võttes arvesse institutsioonidevahelise lojaalse koostöö põhimõtteid, mille alusel tuleb parlamenti täielikult teavitada ja temaga tuleb konsulteerida, ning asjaolu, et komisjon ja nõukogu isegi ei teavitanud parlamenti käimasolevatest läbirääkimistest, erinevalt sellest, mis toimus teiste broneeringuinfoga seotud läbirääkimiste puhul ning isegi Austraaliaga peetavate läbirääkimiste esimese vooru puhul aastatel 2003–20042;
- võttes arvesse, et teiste institutsioonide vastuseisust olenemata peaks parlament selles küsimuses, mis mõjutab kodanike põhiõigusi ja mis on praegu ka arutlusel kui võimalik ELi õigusloome teema, võtma oma seisukoha;
- võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 3 ja artikli 83 lõiget 5 ja artiklit 94;
- võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A6-0403/2008),

1. edastab nõukogule järgmised soovitused:

Menetluslikud küsimused

- a) on seisukohal, et selle lepingu sõlmimise menetluses puudub demokraatlik õiguspärasus, sest mitte üheski etapis ei olnud usaldusväärset demokraatlikku järelevalvet ega parlamendi heakskiitu; märgib, et nõukogu valib rahvusvaheliste lepingute sõlmimiseks, mis mõjutavad Euroopa Liidu kodanike põhiõigusi, harjumuspäraselt just selle menetluse;
- b) märgib, et parlamenti pole korduvatest nõudmistest hoolimata teavitatud ning temaga ei ole konsulteeritud läbirääkimiste pidamise volituste vastuvõtmise, läbirääkimiste pidamise või lepingu sõlmimise osas; on seetõttu seisukohal, et nõukogu kasutatud menetlus ei vasta Euroopa Liidu lepingu artiklile 24 ega lojaalse koostöö põhimõtetele;
- c) märgib, et riigi parlamendi heakskiitu on vaja 27st liikmesriigist ainult kümne puhul ning neil ei ole võimalik esitada muudatusettepanekuid; leiab, et see menetlus ei ole asjakohane; ning märgib, et edasised muudatused lepingu tingimustesse tehakse ilma liikmesriikide parlamentide heakskiiduta;
- d) on jätkuvalt kahtleval seisukohal õigusliku aluse suhtes, mille nõukogu valis rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks, mis käsitleb ainult kolmanda riigi sisemisi

C 305 E, 14.12.2006, lk 250) ning Euroopa Parlamendi 7. juuli 2005. aasta õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Ühenduse ja Kanada valitsuse vahelise kokkuleppe sõlmimise kohta seoses andmete töötlemisega, mis käsitlevad eelteavet reisijate kohta (API) ning lennureisijate registreid (PNR) (ELT C 157 E, 6.7.2006, lk 464).

¹ ELT L 261, 6.8.2004, lk 24.

² LIBE komisjon märkis need läbirääkimised ära ka andmekaitse töörühma selles küsimuses esitatud arvamuse artikli 29 põhjal. Vt: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2004/wp85_en.pdf

julgeolekuvajadusi ega anna ELi, tema liikmesriikide või kodanike julgeolekule mingit lisandväärtust; jätab seetõttu endale õiguse astuda Euroopa Ühenduste Kohtus menetlusse, kui kolmas isik vaidlustab lepingu õiguspärasuse;

- e) kutsub nõukogu ja komisjoni üles parlamenti ja liikmesriikide parlamente täielikult kaasama isikuandmeid puudutavate tulevaste lepingute läbirääkimiste volituste vastuvõtmisse ja nende sõlmimisse, eelkõige käimasolevatesse läbirääkimistesse broneeringuinfo edastamise kohta Lõuna-Koreaga;

Kohaldamisala ja eesmärk

- f) märgib, et kogu tekstis nimetatakse paljusid eri eesmärke ja kasutatakse kõrvuti eri termineid:
- „võitlus” terrorismi ja sellega seotud kuritegude ning muude raskete rahvusvahelise ulatusega kuritegude, sealhulgas organiseeritud kuritegevuse vastu (sissejuhatus);
 - „üksnes järgmiste kuritegude ärahoidmiseks ja nende vastu võitlemiseks”: terrorism ja sellega seotud kuriteod (artikli 5 lõike 1 punkt i) ning muud rahvusvahelise ulatusega rasked kuriteod, sealhulgas organiseeritud kuritegevus (artikli 5 lõike 1 punkt ii);
 - „eespool nimetatud kuritegude puhul vahistamisel või kinnipidamiskohast põgenemine” (artikli 5 lõike 1 punkt iii);
 - avaliku julgeoleku kindlustamine ja õiguskaitse eesmärgid (sissejuhatus);
 - toll, sisseränne ja kuritegevus (viited vastavatele õigusaktidele sissejuhatuses);
 - „iga üksikjuhtumi puhul eraldi”, kui see on vajalik andmesubjekti või teiste isikute elutähtsate huvide kaitseks, eelkõige seoses surma- või raske kehavigastuse ohuga andmesubjektile või teistele (artikli 5 lõige 2);
 - „märkimisväärse ohuga rahva tervisele” (artikli 5 lõige 2);
 - riigiasutuste üle järelevalve teostamine ja vastutusele võtmine, sealhulgas Austraalia Ühenduse teabevabaduse seadusest, inimõiguste ja võrdsete võimaluste komisjoni seadusest, eraelu puutumatuse seadusest, peaaudiitori seadusest või ombudsmani seadusest tulenevatel tingimustel (artikli 5 lõige 3);
- g) on seetõttu seisukohal, et eesmärgikohasuse põhimõtet on järgitud täiesti ebapiisavalt, mistõttu on võimatu kindlaks teha, kas meetmed on õigustatud ja proportsionaalsed; ning selle tulemusena ei vasta leping ELi ja rahvusvahelistele andmekaitse normidele ega ole kooskõlas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 8, milles on eesmärgikohasuse põhimõtte kohta sätestatud täpsed nõuded; on seisukohal, et lepingut on seetõttu võimalik vaidlustada;

Andmekaitse

- h) tunneb heameelt asjaolu üle, et Austraalia eraelu puutumatuse seadust kohaldatakse lühendamata ELi kodanike suhtes, kuid tunneb muret erandite ja vabastuste pärast, mille tõttu ELi kodanike õiguskaitse võib olla ebapiisav; on veendunud, et leping peaks olema täielikult kooskõlas mitte ainult Austraalia andmekaitsealaste õigusaktidega, vaid samuti ja eelkõige ELi õigusaktidega; kinnitab, et lihtsalt lepingust

kinnipidamine ei saa asendada formaalset piisavuse kindlakstegemist ning ei piisa sellest, et Euroopa Liidu ja Austraalia andmekaitsealastel õigusaktidel, poliitikal ja põhimõtetel on ühine alus;

- i) tervitab otsust avaldada suures koguses andmeid ainult siis, kui need on anonüümsed;
- j) märgib seoses andmesubjektide õigustega, et lepingus on sätestatud, et Austraalia juurutab süsteemi, millele üksikisikutel on oma õiguste teostamiseks juurdepääs sõltumata kodakondsusest või elukohariigist; mis puudutab reisijate teavitamist, siis oleks hea, kui Tolliamet teavitaks avalikkust broneeringuinfo töötlemisest;
- k) täheldab, et erinevalt ELi ja Ameerika Ühendriikide vahelisest lepingust, mis käsitleb lennuettevõtjate poolt broneeringuinfo töötlemist ja edastamist Ameerika Ühendriikide Sisejulgeolekuministeeriumile (DHS) (2007. aasta broneeringuinfo leping)¹, on Austraalia lepingus säte erimeelsuste lahendamise mehhanismi kohta juhuks, kui lepingu poolte vahel peaks tekkima vaidlus, ning ELi andmekaitseasutused võivad kasutada oma kehtivaid andmevoogude peatamise volitusi, et kaitsta üksikisikuid seoses nende isikuandmete töötlemisega, juhul kui esineb tõsine kahtlus, et lepingu tingimusi rikutakse;
- l) väljendab heameelt andmekaitseasutuste osalemise üle ühisläbivaatamises, kuid tunneb kahetsust, et sellele läbivaatamisele ei ole kehtestatud kindlat tähtaega; kutsub komisjoni ja nõukogu üles taotlema läbivaatamist enne 2010. aasta juunit ning esitama läbivaatamise tulemused parlamendile;
- m) väljendab heameelt andmete edasiandmisega seoses asjaolu üle, et edasiandmise võimalused on piiratud, eriti kuna edasiandmine toimub ainult iga üksikjuhtumi puhul eraldi ning Tolliamet peab andmete väljastamise kohta registrit;
- n) märgib, et artikli 2 lõike 2 kohaselt andmeid ei säilitata, kuid et lisa punktis 12 on mainitud säilitamisaeg 5,5 aastat; kuigi säilitamisaeg on lühem kui Ameerika Ühendriikidega sõlmitud lepingus, on parlament seisukohal, et 5,5aastast säilitamisaega ei saa kehtestada, sest eesmärke, milleks reisijate andmeid säilitatakse, ei ole piisavalt selgitatud;
- o) täheldab, et tundlike andmetega seoses on Tolliamet otseselt öelnud, et nad ei taha ega vaja tundlikke andmeid, mistõttu tekib küsimus, miks sellised õigussüsteemid nagu Kanada ja Ameerika Ühendriigid neid vajavad, samuti annab see suurema kindlustunde, et Tolliamet tegelikult filtreerib välja ja kustutab saadud tundlikud andmed; see, et ELi pärinevatest andmetest tundlike andmete väljafiltreerimise kontrolliülesanne on antud andmete saajale, st Tolliametile, on siiski kooskõlas aktsepteeritud andmekaitse normidega, näiteks Euroopa Nõukogu 28. jaanuari 1981. aasta konventsiooniga nr 1082 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiviga 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel

¹ ELT L 204, 4.8.2007, lk 18.

² Euroopa Nõukogu 28. jaanuari 1981. aasta konventsioon (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete automaattöötlusel) ja selle hilisemad muudatused.

ja selliste andmete vaba liikumise kohta¹;

- p) on veendunud, et diplomaatiliste nootide vahetamine on broneeringuinfole juurdepääsu omavate osakondade ja asutuste loetelu muutmiseks vastuvõetamatu meetod;
 - q) mõistab hukka asjaolu, et võttes arvesse Tolliametile edastatavate andmete kategooriaid, kuuluvad nõutavad andmed samadesse andmekategooriatesse, mis sisaldasid ülalmainitud Ameerika Ühendriikidega 2007. aastal sõlmitud lepingus (34 andmevälja rühmitati 19 andmekategooriaks, mis jätab mulje, et edastatavate andmete hulka vähendati märkimisväärselt, kuid mis tegelikult nii ei ole); nii paljude andmete kogumine ei ole õigustatud ning seda tuleb pidada ebaproportsionaalseks;
2. kutsub liikmesriike ja riikide parlamente, kes praegu uurivad Austraaliaga sõlmitavat ja/või Ameerika Ühendriikidega sõlmitud lepingut (Belgia, Tšehhi Vabariik, Holland, Hispaania, Ungari, Poola), võtma arvesse eespool esitatud tähelepanekuid/soovitusi;
 3. tuletab nõukogule meelde, et Lissaboni lepingu jõustumise korral tuleb parlament õiglastel alustel kaasata kõikide broneeringuinfo edastamist käsitlevate lepingute läbivaatamisse;
- o
- o o
4. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja teadmiseks komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning samuti Austraalia valitsusele ja parlamendile.

¹ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	7.10.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 24 -: 0 0: 16
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alvaro, Roberta Angelilli, Catherine Boursier, Emine Bozkurt, Philip Bradbourn, Mihael Brejc, Kathalijne Maria Buitenweg, Michael Cashman, Giusto Catania, Carlos Coelho, Esther De Lange, Gérard Deprez, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Claudio Fava, Armando França, Kinga Gál, Patrick Gaubert, Roland Gewalt, Jeanine Hennis-Plasschaert, Ewa Klamt, Stavros Lambrinidis, Henrik Lax, Roselyne Lefrançois, Baroness Sarah Ludford, Javier Moreno Sánchez, Rareş-Lucian Niculescu, Martine Roure, Csaba Sógor, Vladimir Urutchev, Ioannis Varvitsiotis, Tatjana Ždanoka
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Edit Bauer, Genowefa Grabowska, Ignasi Guardans Cambó, Sophia in 't Veld, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Metin Kazak, Marianne Mikko, Bill Newton Dunn, Maria Grazia Pagano, Hubert Pirker